

Sari Tanus kd ym.

Lakialoite laiksi opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitämme, että opiskeleville alaikäisen lapsen huoltajille maksetaan opintorahakuukausilta 200 euron huoltajalisä. Huoltajalisä maksetaan jokaiselle lapsen huoltajana toimivalle ja opintorahaa nostavalle opiskelijalle. Mikäli molemmat vanhemmat ovat opiskelijoita, molemmat saavat huoltajalisän. Lisäksi esitämme, että opiskelijan opintorahan määrää laskettaessa ei oteta huomioon hänen vanhempiansa tuloja, jos opiskelija on oikeutettu opintorahan huoltajalisäänsä. Huoltajalisästä säädettäisiin aiemmin kumotussa opintotukilain 2 luvun 13 §:ssä. Lisäksi huoltajalisän vuoksi tehtäisiin muutokset opintotukilain 2 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttiin sekä opintotukilain 2 luvun 19 §:n 2 momenttiin. Arvioitu kustannus vuositasona on 20 miljoonaa euroa, vaikka kokonaisvaikutuksiltaan opintorahan huoltajalisältä voi odottaa myönteisiä vaikutuksia sekä kansantalouteen että kestävyysvajeeseen.

PERUSTELUT

Kelan opintoetuustilaston mukaan lukuvuonna 2014—2015 oli 10 755 sellaista henkilöä, jotka saivat opintotukea ja olivat elatusvelvollisia. Kaikkiaan opintotuen saajia oli 288 057. Väestöliiton perhebarometrin mukaan toteutunut lapsiluku on tänä päivänä keskimäärin 1,65 naista kohden, kun se vielä viisi vuotta sitten oli lähes 1,9. Ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut vuosi vuodelta, mikä osaltaan selittää, ettei perheiden toivoma lapsiluku toteudu. Ensimmäinen lapsi saadaan nyt keskimäärin 28,5-vuotiaana. Koulutetut pääkaupunkiseudulla asuvat naiset saavat ensimmäisen lapsensa keskimäärin 34-vuotiaana, kymmenen vuotta hedelmällisimmän iän jälkeen. Ensisynnyttäjien nousevan keski-ikänsä seurauksena kasvavat myös synnytysten riskit sekä tahaton lapsettomuus.

Opiskelun ja perheen yhdistäminen on tehty Suomessa hyvin vaikeaksi ja taloudellisesti erittäin haasteelliseksi. Lakialoitteen tavoitteena on tukea opiskelevia perheitä ja näin mahdollistaa perheen perustaminen jo opiskeluaikana. Tavoitteena on myös helpottaa nuorten naisten siirtymistä työelämään opintojen jälkeen eli parantaa työelämän tasa-arvoa.

Opiskelevat perheet elävät köyhyysrajan alapuolella. He ovat köyhistä köyhimpiä. Vaikka kaikki opintovelka nostettaisiin, tulotaso jää todella pieneksi. Opiskelun ja perhe-elämän yhdistäminen on tehtävä mahdolliseksi lisäämällä opintorahaan huoltajalisä. Esitys sisältyy Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Lakialoite LA 101/2016 vp

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 11 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1402/2015 sekä 19 §:n 2 momentti laissa 1427/2001, sekä

lisätään lakiin siitä lailla 345/2004 kumotun 13 §:n tilalle uusi 13 § seuraavasti

11 §

Opintorahan määrä

Opintorahan määrä kuukaudessa on:

- 1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 55,96 euroa korkeakoulussa ja 38,66 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias, sekä 124,12 euroa korkeakoulussa ja 81,39 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;
- 2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 147,52 euroa korkeakoulussa ja 101,74 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias;
- 3) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle korkeakoulussa 303,19 euroa ja muussa oppilaitoksessa 250,28 euroa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta;
- 4) avioliitossa olevalle, elatusvelvolliselle tai 13 §:n mukaiseen huoltajalisään oikeutetulle opiskelijalle korkeakoulussa 303,19 euroa ja muussa oppilaitoksessa 250,28 euroa.

Jos opiskelija on ensimmäisen kerran ottanut opiskelupaikan vastaan korkeakoulussa 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen alkavassa koulutuksessa taikka jos opiskelija on ilmoittautunut läsnä olevaksi korkeakoulussa ensimmäisen kerran 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen, on sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, opintorahan määrä korkeakoulussa:

- 1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 62,06 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias ja 137,35 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;
 - 2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 163,80 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias ja 336,76 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta;
 - 3) avioliitossa olevalle, elatusvelvolliselle tai 13 §:n mukaiseen huoltajalisään oikeutetulle opiskelijalle 336,76 euroa kuukaudessa.
-

Lakialoite LA 101/2016 vp

13 §

Opintorahan huoltajalisä

Opiskelijan opintorahan määrää korotetaan 200 euroa kuukaudessa (*opintorahan huoltajalisä*), jos opiskelija on yhden tai useamman alaikäisen lapsen huoltaja. Oikeus opintorahan huoltajalisäänsä alkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa opiskelijasta on tullut alaikäisen lapsen huoltaja. Oikeus opintorahan huoltajalisäänsä päättyy sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa nuorin opiskelijan huollettavana oleva lapsi täyttää 18 vuotta tai olosuhteissa on tapahtunut muu sellainen muutos, jonka seurauksena opiskelija ei enää ole alaikäisen lapsen huoltaja.

19 §

Vanhempien tulojen huomioon ottaminen

Muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden vanhempien tulot otetaan huomioon opintorahaa myönnettäessä, jos opiskelija on alle 20-vuotias, sekä asumislisää myönnettäessä, jos opiskelija on alle 18-vuotias. Tulot otetaan huomioon mainitun ikärajan täyttämistä edeltävän kalenterikuukauden loppuun. Vanhempien tuloja ei kuitenkaan oteta huomioon, jos opiskelija on avioliitossa, elatusvelvollinen tai oikeutettu 13 §:n mukaiseen opintorahan huoltajalisäänsä. Jos opiskelijan vanhemmat ovat eronneet tai asuvat pysyvästi välien rikkoutumisen vuoksi erillään, vain sen vanhemman tulot otetaan huomioon, jonka luona opiskelija asuu tai on viimeksi asunut. Jos opiskelija on alle 18-vuotias ja hän on vanhempansa ja tämän uuden aviopuolison yhteisessä kodissa huollettavana, myös uuden aviopuolison tulot otetaan huomioon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 25.10.2016

Sari Tanus kd
Peter Östman kd
Päivi Räsänen kd
Sari Essayah kd
Antero Laukkanen kd